

Komunikat Komisji – Ustanowienie planu prac określającego orientacyjny wykaz sektorów na potrzeby przyjęcia sektorowych i międzysektorowych dokumentów referencyjnych na mocy rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2011/C 358/02)

1. WPROWADZENIE

W dniu 16 lipca 2008 r. Komisja przyjęła plan działania na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej⁽¹⁾. W planie wezwano do rewizji systemu ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), instrumentu istotnego na potrzeby realizacji celów dotyczących zrównoważonej konsumpcji i produkcji.

Znowelizowane rozporządzenie EMAS (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r.⁽²⁾ weszło w życie w dniu 10 stycznia 2010 r. Celem EMAS jest wspieranie ciągłej poprawy działania organizacji w dziedzinie środowiska poprzez:

- ustanowienie i wdrożenie przez organizacje systemów zarządzania środowiskowego,
- systematyczną, obiektywną i okresową ocenę funkcjonowania tego typu systemów,
- zapewnienie informacji na temat działania w dziedzinie środowiska,
- otwarty dialog ze społeczeństwem i innymi zainteresowanymi grupami,
- aktywne zaangażowanie pracowników w organizacjach i odpowiednie szkolenia.

W znowelizowanym rozporządzeniu wprowadzono, między innymi, koncepcję sektorowych dokumentów referencyjnych określających najlepsze praktyki zarządzania środowiskowego, wskaźniki efektywności środowiskowej dla poszczególnych sektorów, kryteria doskonałości i oceny poziomów efektów działalności środowiskowej w stosownych przypadkach.

Chociaż podstawowym celem opracowywania sektorowych dokumentów referencyjnych jest pomoc i zapewnienie wytycznych dla przedsiębiorstw uczestniczących w systemie EMAS w określonym sektorze, tym samym przyczynianie się do zharmonizowanego i wzmocnionego stosowania rozporządzenia EMAS, pomoc i wytyczne przedstawiane w tych dokumentach mogą być również wykorzystywane w danym sektorze w celu poprawy działania w dziedzinie środowiska niezależnie od rejestracji w systemie EMAS.

Sektorowe dokumenty referencyjne EMAS będą również pomocne w wypracowywaniu działań w zakresie efektywnego użytkowania zasobów poprzez określenie sektorowych kryteriów i wskaźników dobrego działania.

W znowelizowanym rozporządzeniu EMAS przewidziano ustanowienie planu roboczego określającego orientacyjny wykaz sektorów w tej strukturze, dla których priorytetem będą sektorowe dokumenty referencyjne.

⁽¹⁾ COM(2008) 397 wersja ostateczna.

⁽²⁾ Dz.U. L 342 z 22.12.2009, s. 1.

2. ORIENTACYJNA LISTA SEKTORÓW

Orientacyjna lista sektorów zawarta w załączniku została ustanowiona przy użyciu zarówno informacji wejściowych, jak i źródeł danych, które z kolei obejmowały kilka czynników i podejść. Uwzględniono następujące główne kryteria:

- 1) wpływ sektora na środowisko w ramach Wspólnoty;
- 2) poziom akceptacji systemu EMAS w danym sektorze;
- 3) potencjał w zakresie poprawy ochrony środowiska w łańcuchu wartości danego sektora.

2.1. Wpływ sektora na środowisko w ramach Wspólnoty

Jednym z aspektów analizy było porównanie wpływu na środowisko różnych sektorów gospodarki, uwzględnionych w dokumentach referencyjnych. Wykorzystano dane zweryfikowane przez centrum danych środowiskowych na temat zasobów naturalnych i produktów (Eurostat). W wyniku powyższych działań sporządzono listę 20 najważniejszych sektorów, przy czym podstawę klasyfikacji stanowił ich całkowity wpływ na środowisko ⁽¹⁾ obliczany na podstawie czterech wskaźników: współczynnika ocieplenia globalnego, potencjału zakwaszenia, potencjału wytwarzania ozonu fotochemicznego, zdolności eutrofizacji środowiska morskiego.

Uwzględniono także ustalenia zawarte w sprawozdaniu „Environmental Impact of Products (EIPRO) — Analysis of the Life Cycle Environmental Impacts related to the final Consumption of the EU-25” z maja 2006 r. ⁽²⁾. Podstawę wyników stanowi ocena cyklu życia obejmująca takie etapy jak wydobycie, transport, produkcja, użytkowanie i gospodarka odpadami produktów zużywanych w Unii Europejskiej przez indywidualne gospodarstwa domowe i sektor publiczny.

Uwzględniono ponadto sprawozdanie zatytułowane „Key messages on material resource use and efficiency in Europe: Insights from environmental extended input-output analysis and material flow accounts” opracowane dla Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska przez European Topic Centre on Sustainable Consumption and Production ⁽³⁾. W powyższym sprawozdaniu wykorzystano rachunki przepływów materiałowych i określono sektory o dużym udziale zasobów ogółem wywoływanych ostatecznym wykorzystaniem krajowym.

W ocenie zasugerowano, że kryterium dotyczące wpływu na środowisko było szczególnie istotne dla następujących sektorów: rolnictwa, budownictwa, produkcji żywności i napojów bezalkoholowych, gospodarki odpadami oraz produkcji urządzeń elektrycznych i elektronicznych.

2.2. Upowszechnianie się systemu EMAS

Dane dotyczące upowszechniania się systemu EMAS w różnych sektorach zostały również wzięte pod uwagę jako jeden z podstawowych czynników dla wyznaczenia priorytetów. Zgodnie z motywem 25 rozporządzenia EMAS uzasadnieniem dla opracowywania sektorowych dokumentów referencyjnych jest „zapewnienie jednolitego stosowania niniejszego rozporządzenia”. Jest rzeczą istotną, aby sektorowe dokumenty referencyjne obejmowały sektory, w których upowszechnienie systemu EMAS jest wyższe, co przyczyniałoby się do szybszego jednolitego stosowania tego rozporządzenia. Na potrzeby określania priorytetów większy stopień upowszechnienia zdefiniowano jako stan, w którym zarejestrowano w systemie EMAS ponad 100 organizacji aktywnych w danym sektorze w UE.

W następujących sektorach odnotowano ponad 100 przedsiębiorstw zarejestrowanych w EMAS: budownictwo, produkcja żywności i napojów bezalkoholowych, administracja publiczna, turystyka, gospodarka odpadami i produkcja gotowych wyrobów metalowych.

⁽¹⁾ http://www.eu-smr.eu/infocenter/documents/IH_2010-004_Reply_Environmental-pressure-by-NACE-Code_15112010.pdf

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/environment/ipp/pdf/eipro_report.pdf

⁽³⁾ <http://scp.eionet.europa.eu/publications/1234>

2.3. Potencjał w zakresie poprawy ochrony środowiska w łańcuchu wartości danego sektora

Łańcuch wartości odnosi się zwykle do szeregu powiązanych ze sobą działań wynikających z projektu i opracowywania produktów/usług, wytwarzania, wprowadzania na rynek i sprzedaży, obsługi posprzedażowej, unieszkodliwiania i recyklingu.

EMAS stanowi dobrą platformę dla myślenia w kategoriach cyklu życia dzięki uwzględnieniu zarówno bezpośrednich, jak i pośrednich aspektów, zapewnieniu bardziej kompleksowego podejścia do zarządzania środowiskowego dającego możliwości objęcia całego łańcucha wartości.

Rozważono zatem wybór sektorów dających dobre możliwości przyczyniania się do poprawy ochrony środowiska w ramach ich łańcucha dostaw, ponieważ pomoże to również w osiągnięciu trwałości w szerszym zakresie z uwzględnieniem potencjalnych skutków bezpośrednich i pośrednich w różnych sektorach.

Duże przedsiębiorstwa i organy państwowe mają szczególnie duże możliwości wywierania wpływu na rynek poprzez wdrażanie systemów zarządzania środowiskiem w łańcuchu wartości, co wskazuje, że na potrzeby tej inicjatywy do sektorów o znacznym potencjale w zakresie poprawy ochrony środowiska w łańcuchu dostaw należą: przemysł motoryzacyjny, telekomunikacja, handel hurtowy i detaliczny, turystyka i administracja publiczna.

3. PODSUMOWANIE

Wyboru sektorów priorytetowych, dla których zostaną sporządzone sektorowe dokumenty referencyjne, dokonano, mając na względzie głównie wpływ sektora na środowisko, upowszechnienie EMAS i możliwości w zakresie poprawy ochrony środowiska w łańcuchu wartości.

W wyniku powyższego uzyskano przedstawiony w załączniku wyselekcjonowany wykaz orientacyjnych sektorów, których dokumenty referencyjne mogą zapewnić wartość dodaną, przyczynić się do minimalizacji wpływu na środowisko, zagwarantować zharmonizowane stosowanie rozporządzenia EMAS, promować pozytywne efekty synergii przy użyciu obecnych instrumentów i obecnej polityki oraz stanowić siłę napędową na potrzeby zwiększania szeroko pojętego zrównowżenia.

Ponieważ niektóre z tych sektorów charakteryzuje obecność dużej liczby małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), sektorowe dokumenty referencyjne będą uwzględniać strukturę i sposoby działania mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw, które są zasadniczo mniej sformalizowane i słabiej udokumentowane niż w przypadku dużych przedsiębiorstw, aby pomóc MŚP we wdrożeniu systemu EMAS zgodnie z ich wielkością, możliwościami finansowymi i kulturą organizacji.

W planie prac wskazano sektory, dla których w ciągu najbliższych pięciu lat Komisja opracuje sektorowe dokumenty referencyjne. W dowolnym momencie Komisja może dokonać przeglądu tego wykazu na podstawie uzyskanych doświadczeń w zakresie wdrożenia. Plan prac będzie ponadto, zgodnie z art. 46 ust. 3 rozporządzenia, powszechnie dostępny i regularnie aktualizowany.

ZAŁĄCZNIK

Orientacyjny wykaz sektorów priorytetowych ⁽¹⁾

- Handel hurtowy i detaliczny
 - Turystyka
 - Budownictwo
 - Administracja publiczna
 - Rolnictwo – produkcja roślinna i zwierzęca
 - Produkcja urządzeń elektrycznych i elektronicznych
 - Przemysł motoryzacyjny
 - Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
 - Produkcja żywności i napojów bezalkoholowych
 - Gospodarka odpadami
 - Telekomunikacja
-

⁽¹⁾ Należy podkreślić, że niniejszy wykaz jest orientacyjny zgodnie z art. 46 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1221/2009. Komisja może w dowolnym momencie dokonać przeglądu tego wykazu.